

'СВЕТА НЕДЕЛЯ

Брой 49 | 13 ноември 2005

† ОСМА НЕДЕЛЯ СЛЕД НЕДЕЛЯ ПОДИР ВЪЗДВИЖЕНИЕ

“Тъй постъпвай и ще бъдеш жив.” (Лука 10:28)

Възлюбени в Господа нашего Иисуса Христа братя и сестри,

Милосърдието и умението да се притичваме на помощ на ближния е най-яркото доказателство за изпълнение на Божиите заповеди: *“Възлюби Господа, Бога твоего, от всичкото си сърце, и от всичката си душа, и с всичката си сила, и с всичкия си разум, и ближния си като себе си”*. (Лука 10-27). Оказвайки помощ на нуждаещия се, ние изпълняваме и двете заповеди на Всепогодателя Господа: на човека изпаднал в нужда помагаме като на ближнен, какъвто той става за нас и ние за него в момента на проявлението на нашата помощ; в същото време у този ближнен е отобразен образът Божии, защото всяко човешко същество е рожба на Божието създание - първочовека, когото Триединният Бог реши да създаде по Свой образ и подобие (Бит. 1:26-27).

В днешното литургийно свето Евангелие Господ Иисус Христос, като първосвещеник на светата Православна Църква, ни поучава как да разбираме помощта към ближния. Това поучение богомъдро ни отговаря на няколко въпроса, които изникват постоянно пред нас в житейското поприще: кого да наречем ближнен? кога и как да помагаме? от кого да чакаме признание за нашето милосърдие?

В евангелския откъс, който чухме днес, един законник *изкушавайки* Иисуса рекал: *“Учителю, какво да направя, за да наследя живот вечен?”* (10:25) Прави впечатление, че вдъхновеният от Дух Светий св. ап. и евангелист Лука отбелязва, че законникът именно е *изкушавал* Господа. Господ Иисус Христос, Който е Едно с Духа Светий и Отца Бога, е знаел какво преминава през сърцето на законника. Затова и Евангелието ни предава истинското съдържание на този въпрос. Длъжността на законниците сред иудейския народ била да съхраняват

Свещеното Писание на Стария Завет в чистотата, в която им го предали Мойсей и пророците. Те трябвало да изясняват на иудейския народ Закона. Минавали за вещи познавачи на Закона и смятали, че имат отговорите на всички въпроси от Писанието. Законникът от днешния евангелски текст не задал въпроса на Господа, за да се поучи, но за да Го принуди да изкаже нещо противно на Мойсеевия Закон и след това да Го обвини.

Знаейки лукавите намерения на законника, Господ на свой ред запитал, *какво пише за това в Закона Мойсеев?* На което запитаният веднага отговорил: *“Възлюби Господа, Бога твоего, от всичкото си сърце, и от всичката си душа, и с всичката си сила, и с всичкия си разум, и ближния си като себе си”* Гордостта на законника и неговата лукавост го вкарали в капан: той уж не знае какво да направи, за да наследи живот вечен, а ето, че отлично помни Заповедите! Не може да каже, че не знае, нали за това е законник! Но щом пък знае, защо пита? Така Господ показва на учениците Си, а след тях и на нас, които четем Евангелието, каква е същността на тези, които твърдят, че по-добре познават Божия Закон, че са избрани да наследят Царството Небесно, и които в края на земния път на Христа Го предадоха на смърт кръстна.

Изкусителят не очаквал такъв бърз и точен отговор. Пелената, която врагът човешки - сатаната бил спуснал пред духовното му зрение, не позволила на самомнителния законник да види с Кого разговаря. В раздразнеността си от това, че така бързо му било отговорено, той отишъл по-далече - решил да изпита Господа с въпроса: *“А кой е моят ближнен?”* За иудейските книжници този въпрос бил много важен. Те уж добре знаели Писанието, но не приемали, че людетте, които не са от техния народ, могат да се спасят. Не

разбирали и не приемали, че народът им е избран, за да даде пример на другите народи с вярата си в Единия Бог. Не можели да разберат, че Бог иска всяка човешка душа да се спаси. Поради това, на основание на глава 19 от Книга Левит, считали за близки само своите съплеменници: *“И рече Господ на Мойсея, думайки: обади на цялото общество Израилеви синове и им кажи: бъдете свети, защото Аз, Господ, Бог ваш, съм свет.”* (Левит 19:1) Всички останали - езичниците, самаряните, та даже и митарите из иудейско потекло - били неблизки, чужди и врагове. Как познавали и пазели Закона можем да разберем, като погледнем в същата Книга Левит, където Господ ясно е повелил: *“Кога пришълец се засели в земята ви, не го притеснявайте: пришълецът, заселен между вас, да ви бъде също като ваш туземец; обичайте го като себе си; защото и вие бяхте пришълци в Египетската земя.”* (19:34) Законникът очаквал, че Исус ще се обърка, но ето, че Божията Премъдрост разказала притча, която завършила с въпрос отправен към питащия законник: *По пътя от Иерусалим за Иерихон пътувал човек и попаднал на разбойници...* Растоянието между двата града било приблизително петдесет километра, но пътят бил известен като опасен. Лъкатушел между високи хълмове и планински пропасти, из които се криели диви зверове и всякакви разбойници. При това разбойниците можели да наблюдават отдалеч пътуващия и да му устроят засада, така че трудно да може да избяга или се спаси по друг начин. Разбойници нападнали човека, отнели му всички дрехи, изпонаранили го и го оставили да лежи полумъртъв, което в тази местност почти се равнявало на смърт. Ето че по пътя се задал свещеник, видял лежащия окаяник и отминал. След него оттам минал левит и също отминал. Споменаването на Иерихон в тази притча не е случайно, братя и сестри. Иерихон бил град на свещеници и в тази притча ясно се показва какъв дух е обзел Божиите служители измежду “избрания народ” по времето на Първото пришествие на Господ Исус Христос. При разделянето на Палестинската земя при Исуса Навина на свещениците и левитите били дадени четиридесет и осем града в близост с Иерусалим. Длъжността на свещениците се състояла в това да принасят жертвите в Иерусалимския храм, да извършват утрените и вечерните богослужения и да благославят народа. Левитите, които произлизали от Левиевото коляно, прислужвали след Вавилонския плен на свещениците - приготвяли маслото за богослужението, виното и кадивото, охранявали храма и всички негови принадлежности. За да дадат своята чередата (дежурство), те идвали

в Иерусалим и живеели при храма до изтичане на чередата и докато не дойдела смяната. Като Божии служители те трябвало да бъдат образец за изпълнението на Божиите Заповеди, но и двамата участници в Господнята притча подминали лежащия. И ето, че по опасния път се задал един враг, за какъвто считали иудеите самарянина. Самарянинът не се заел да изучава какво е вероизповеданието на лежащия. За него той бил човек в беда и то сериозна. Без да се замисля той свалил от товара на магарето си елей, вино и платно, полял раните с виното и елея, а с платното ги превързал. Това не било достатъчно обаче човекът да е вън от опасност - разбойниците можели да се върнат, дивите зверове биха могли да се възползват от безпомощността му и да го разкъсат или пък рязко понижаващата се температура в тази местност през нощта би могла да го погуби. Самарянинът натоварил окаяника на осела и го завел в страноприемница. Там не го оставил на милостта на съдържателя или на отседналите пътници, но го настанил, а на сутринта оставил два динария, като обещал каквото съдържателят потроши повече, да му го заплати на връщане.

Е, попитал Господ законника, *“кой от тези трима ти се вижда да е бил ближен на изпадналия в ръцете на разбойниците?”* (10:36)

Законникът, братя и сестри, не започнал да спори дали това е действителен случай! Какво ни говори това? Той е знаел състоянието на нравите измежду “избрания народ” и ето, че нито за миг през ума му не минало да опровергава, възможно ли е това да се е случило в действителност. Какво занимавало умът на законника в този момент? Ако на нас се зададе този въпрос, ние веднага бихме отговорили, че като ближен, според Божията Заповед, се е проявил самарянинът. Иудейнът-книжовник бил обзет от гордост, братя и сестри. Тази гордост по-късно направила иудейте-законници, свещенослужители и фарисеи убийци на Богочовека и мъчители, преследвачи и убийци на иудеите-християни, а по-късно на християните въобще. *“Оня, който му стори милост”*(9:10:37), отговорил законникът не желаейки дори да произнесе омразното му название “самарянин”.

И ето я поуката за горделивия законник: *“иди и ти прави също така”*(10:37), рече Господ.

Много е лесно за нас, братя и сестри, да осъдим законника, както и свещеника и левита от притчата. Това ще означава, че поуката не е стигнала до нас. За всеки православен християнин е ясно, кои днес

са потомците на Божиите убийци - това са тези, които всячески се опитват да развратят децата ни и нас самите с блудство и извращения, сребролюбие, лъжа, измама и убийство и да ни представят този "ценности" като нещо много напредничаво. Достатъчно е да прозрем отношението им към светото Православие, тяхното реформаторство и лицемерна загриженост за "осъвременяване" на християнството, техният "плюрализъм", което ще рече вярата в Христа да се изравни и дори обедини с всякакъв сатанински култ, и ще можем да ги назовем дори по име. Но това си е за тяхно осъждане и за техния отговор в Деня на Страшния съд, колкото и да се опитват да ни уверяват, че такова нещо няма да се случи.

По-важното е друго, братя и сестри, как да не се превърнем в законника от притчата, докато живеем вярата си? В този въпрос се заключава поуката за нас, днешните християни, които сме по-близо до последните времена от живеещите в деня, в който Господ разказа притчата. Живеейки вярата си не се ли изкушаваме да показваме колко добре познаваме буквата на християнството пред нашите братя и сестри, които са приели по сърце дара на вярата, но не във всичко са така изрядни, както се показваме ние по време на богослужение или в разбирането на истините на вярата? Ако макар и в малка степен това сатанинско изкушение да докосва сърцето ни, това значи, че сме се възгордели, а гордостта отваря сърдечните врати на бесовете. Скоро ще започнем да осъждаме брата, вместо да избличаваме деянията. Ще наскърбим неопитния и ще го отблъснем за свое осъждане. Ще направим светата

Православна Църква да изглежда като някакъв клуб, до който достъп ще имат само тези, които са се записали първи. Ще престанем да си спомняме, че и дошлите в последния час ще получат своята заплата от Стопанина, защото наградата е Негова.

Стигнем ли дотам, ще започнем да отмерваме кой може и кой не може да се нарече християнин, а това вече не е живот във вярата.

Как да се справим с това демонско нападение, братя и сестри? Господ ни дава това знание: чрез любовта към ближния. Ако забравяме изпълнението на тази Божия заповед, значи сме като свещеника и левита от притчата. Тогава унижаваме ближния, изоставяме го изпонаранен на милостта на разбойници и диви зверове. Но погазваме не само тази заповед. Ние обиждаме Бога, защото унижаваме и изоставяме образа Божий у ближния! Всичко лошо, което сторим на ближния и всяко добро, което му откажем го отказваме на Бога - неговия и нашия Създател.

Затова, братя и сестри, да отидем и ние да правим също така, както постъпи самарянинът, независимо на кого помагаме - на близък, на приятел, на враг, на единомишленик и на друговедец! Нали всеки от тях е създаден по Божий образ и в него е заложено да се стреми към уподобяване с Бога чрез изпълнението на Заповедите!

Господи Иисусе Христе, не ни оставяй, дай ни сили да възлюбим ближния, който и да е той, защото в него е и Твоят свят Образ, Съдийо Най-праведни! Амин!

13 НОЕМВРИ - СВЕТИ ИОАН ЗЛАТОУСТ

Свети Иоан Златоуст е един от един от най-големите просветители на светата ни Църква Христова, наречен от житиеписците "светило на света, учител на вселената, стълб и опора на Църквата". Към светото му име се прибавило прозвището "Златоуст", като спонтанно възклицание на неговите енорияши по време на блестящите му дълбокомъдрени и извиращи от най-светлото съкровище на вярното му в Христа сърце.

Той бил роден в 347 година в Антиохия в семейството на благочестиви християни. Неговият баща Секунд, бил много почитан и заемал висока длъжност в императорската войска, но починал рано и оставил майката на светията - Антуса, вдовица на двадесет години. Антуса била рядко благочестива жена и изцяло се посветила на отглеждането и възпитанието на сина си. За да получи високо образование тя го пратила да изучи известните

по това време науки в школата на езическия учен Ливаний, който бил възкликнал, научавайки за нейните добродетели: "Какви удивителни жени се срещат между християните!" Завършвайки св. Иоан направил такова впечатление, че ученият заявявал, че би желал на него да остави прочутата Антиохийска школа. За кратко младежът станал адвокат и посещавал театри, състезания и езически празненства, но примерът на неговите родители надделял и ето, че св. Иоан започнал да изучава стрателно Священото Писание на Стария и Новия Завет. За него чул антиохийският епископ св. Мелетий и пожелал да го привлече в клира. Младият Иоан приел светото тайнство Кръщение на 26 годишна възраст и пожелал да стане монах, но самотата на майка му отложила за известно време това решение. Бил определен за

четец при Антиохийската църква. Когато благочестивата Антуса се представила в Господа, св. Иоан раздал каквото наследил на бедните и се отправил към пустинята с приятелите си Василий и Теодор. Последният напуснал отшелничеството и се оженил като с това дал повод за написването на едно от най-вдъхновените слова на св. Иоан Златоуст: “За монашеството”

След като прекарал 4 години в манастир, св. Иоан се поселил в пещера и там в усамотение прекарал 2 години, но здравето му сериозно се влошило. Завърнал се в Антиохия, където св. Мелетий го ръкоположил в дяконски чин в 380 г. Приемникът на св. Мелетий - св. Флавян пък го ръкоположил за презвитер в 386 г. Така св. Иоан служил и проповядвал в Антиохия 12 години. Служението му вдъхнало вяра на голям брой хора, които масово посещавали неговите богослужби. Тогава и бил наречен “Златоуст”. В 397 г., след смъртта на Константинополския архиепископ Нектарий император Аркадий поставил на неговото място Иоан. Това възбудило такива вълнения в Антиохия, че св. Иоан трябвало да напусне града тайно и веднага след пристигането си бил ръкоположен за епископ.

Св. Иоан оставил неocenимо духовно наследство, бисер сред което е написването на чина на Златоустовата света Литургия. Докато служил в столицата той неведнъж изобличавал жителите на града за безсмислено разкошния им и неблагоприличен живот. Това причинило злостни клевети, които достигнали и до императрицата. Тя била подучена, че св. Иоан открито я изобличава. В отговор императорът бил подведен да свика в предградиято Халкидон известния “събор под дъба”. На него нарочно избрани участници представили 12 обвинителни точки срещу Иоан и го призовали на съд. Слабият по нрав император бил склонен да признае обявеното от незаконния събор сваляне от Константинополската катедра на св. Иоан и прашането му на заточение. Гражданите на престолния град открито възнегодували, но при все това Иоан бил отведен предавайки се доброволно на стражата. На следващата нощ станало земетресение. Изплашената императрица помолила Аркадий да върне Иоан. Св. Иоан свикал нов събор, на който присъствували 70 епископи, които обявили определенията на събора “Под дъба” за недействителни и възвърнали правата на Иоан.

Клеветниците успели след време да възбудят ново преследване от страна на императрицата срещу Иоан. Той бил арестуван и отведен на заточение на Велика Събота пред Пасха в Никея. През нощта избухнал пожар и били унищожени много

обществени сгради и домове. Враговете на Иоан наклеветили привържениците му и мнозина от тях били подложени на изтезания. От Никея преместили Иоан в Кукуз - Армения. По пътя той търпял най-различни унижения, но жителите на града го приели в любов. Там престоял две години като проповядвал словото Божие, пишел писма и раздавал това, което му носели неговите привърженици, на бедните. Радушното на кукузките жители дразнело враговете му и те издействали да бъде преместен в малък градец на брега на Черно море. До охраната била пратена тайна заповед да се отнасят с него жестоко. В продължение на три месеца св. Иоан бил жестоко измъчван, влачен в пек, дъжд и студ, без право на отход от място на място и така и не могъл да достигне мястото на назначението. По пътя починал в малкия град Коман. В навечерието на смъртта си видял видение: явил му се свети Василиск, чиито мощи почивали в този град. “Не тъгувай! Утре ние ще бъдем заедно”, каза св. Василиск. Жестокият конвой го принуждавал да върви по-нататък, но болестта на светия го повалила в немощ и всички се принудили да се върнат в града. Там със сетни сили св. Иоан Златоуст отслужил последната си Литургия, причастил се със светите тайни и последните му думи били: “Слава на Бога за всичко!” Представил се в Господа на 14 септември 407 г., но поради това, че на този свят ден се празнува Въздвижението на Светия Кръст Господен, паметта му е пренесена на 13 ноември. На погребението му се събрало множество народ от близо и далеч.

30 години след смъртта му мощите му били пренесени тържествено в Константинопол и положени в храма “Свети Апостоли”.

Днес Византия на разкоша, блудството, злобата, завистта, коварството и тайното магьосничество не съществува, но я има другата Византия - тази на Духа, която се показва с Божията благодат при всяка Златоустова света Литургия, отслужвана от светата Православна Църква през повечето време на годината.

Живеят и поученията, беседите и словата на Свети Иоан Златоуст за слава Божия и за спасение наше - на рабите Божий, православните християни!

Свети Иоане Златоусте, моли Бога да ни дарува великото твое търпение, та и ние да устоим, кога слугите на антихриста започнат открито да ни преследват!

Амин!

Този брой подготви свещеноиконом
Тоско Казакин